

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 23-24 marca 2012 r. na kierunku filozofia

prowadzonym w ramach obszaru nauk humanistycznych na poziomie studiów I stopnia

realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych

na Wydziale Nauk Społecznych w Warszawie

Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego w Warszawie.

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Joanna Pyszny członek PKA

członkowie:

ks. prof. dr hab. Andrzej Szostek

ekspert merytoryczny,

prof. dr hab. Ryszard Wiśniewski

ekspert merytoryczny,

mgr Ludmiła Grudniak-Wal

ekspert do spraw formalno-prawnych,

Michał Horajski

ekspert do spraw studenckich.

Krótką informacja o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku z własnej inicjatywy, tj. po zakończeniu pełnego cyklu kształcenia. Szczegółowe informacje zawiera **Załącznik nr 3**.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę*

1). Ocena powiązania założonej koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku z misją Uczelni oraz ze strategią jednostki.

Ocena stopnia różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania.

Studia na kierunku „filozofia” prowadzone są od roku akademickiego 2007/2008 (Decyzja Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Nr DSW 2-01-4031-201/07 z dnia 6 września 2007 r.). Program studiów oferuje studentom trzy specjalności (nauczycielska - nauczanie filozofii, filozofia kultury, filozofia biznesu), obecnie realizowana jest jednak tylko jedna z nich (filozofia kultury); w następnym roku akademickim przewiduje się uruchomienie specjalności filozofia biznesu.

Kształcenie na kierunku „filozofia” nie było jeszcze oceniane przez Polską Komisję Akredytacyjną, ze względu na niezakończony cykl kształcenia.

Kształcenie na kierunku filozofia w Szkole Wyższej im. Bogdana Jańskiego zostało zaprojektowane i wpisane w jej misję, wyrastającą z idei założycielskiej jej patrona, zakładającej społeczno-praktyczne i personalistyczne uwrażliwienie absolwentów wszystkich kierunków studiów. Ma to z jednej strony znajdować odzwierciedlenie w nauczaniu filozofii, logiki i etyki na wszystkich kierunkach studiów, z drugiej zaś - w uruchomieniu na Wydziale Nauk Społecznych w rzeczywistości deficytowego z ekonomicznego punktu widzenia kierunku filozofia na studiach pierwszego stopnia. Fakt, iż nieprzynoszący jak dotąd profitu kierunek o bardzo małej liczbie studentów funkcjonuje, spełniając elementarne wymagania kadrowe, przekonuje członków zespołu wizytującego do uznania intencji twórców szkoły zawartej w jej

misji za bardzo interesującą z punktu widzenia reformy studiów opartej na założeniach „procesu bolońskiego”. Na misję Szkoły składają się bowiem, wpływając przy tym na kształtowanie sylwetki absolwenta: przygotowanie do służby społecznej, kreatywność, przedsiębiorczość, odpowiedzialność. Trzeba przy tym podkreślić, że jakkolwiek Szkoła, założona i prowadzona przez Zgromadzenie Zmartwychwstańców, opiera się na społecznej nauce Kościoła, nie zamyka się w kręgu wyznaniowym, dążąc do spełnienia wymogów szkoły otwartej.

Koncepcja kształcenia na kierunku ‘filozofia’ zakłada kształtowanie kreatywnej osobowości absolwenta, uzyskującego na studiach pierwszego stopnia standardową wiedzę filozoficzną, oraz powiązanie kształcenia filozoficznego z jego silnym sprofilowaniem praktycznym. Świadczy o tym bardzo poważnie potraktowany i realizowany program studiów w trzech specjalnościach (filozofia kultury, filozofia biznesu i nauczanie filozofii), a w szczególności udział w nim rozbudowanego systemu praktyk studenckich, skłaniających studentów do aktywnego projektowania swojej kariery życiowej w społeczności lokalnej.

Koncepcja kształcenia na kierunku filozofia na studiach pierwszego stopnia, zaplanowanych w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym (aktualnie realizowany jest tylko tryb niestacjonarny) w intencji władz jednostki zakłada, iż studia te mają być także drugim kierunkiem dla studentów szkoły realizujących w niej inne kierunki. Ta druga ścieżka uważana jest w Szkole za najściślej odpowiadającą misji uczelni i najbardziej zgodną z nakreśloną w raporcie samooce-ny sylwetką absolwenta.

Tak sprofilowanego praktycznie, a opartego na założeniach kształcenia ogólnoakademickiego (wpisanego w dotychczasowe ministerialne standardy kształcenia) projektu studiów na kierunku filozofia nie spotyka się w zasadzie w polskim szkolnictwie wyższym, choć zdarza się, że kształcenie na tym kierunku ulega sprofilowaniu w trybie specjalności. Projekt wart jest twórczej kontynuacji i obserwacji, jako że niepubliczne uczelnie mniej skore są do ponoszenia ekonomicznego ryzyka takiego eksperymentu.

Oferta kształcenia na ocenianym kierunku jest zróżnicowana, studentom oferuje się trzy specjalności, z których aktualnie realizowana jest jedna - filozofia kultury, w przyszłym roku akademickim, zgodnie z wyborem studentów, ruszy druga - filozofia biznesu. Oferta kształcenia została oparta na ministerialnych standardach dla kierunku filozofia (Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 12 lipca 2007 w sprawie standardów kształ-

cenia, zał. 31) i zawiera, obok grupy treści podstawowych i grupy treści kierunkowych, dwie grupy określone w programie kształcenia jako grupa treści kształcenia ogólnego i grupa treści do wyboru – te drugie zostały rozpisane na poszczególne specjalności. Grupy treści kształcenia ogólnego, podstawowego i kierunkowego zgodne są z ministerialnymi standardami, które jednak zakładają możliwość, a nawet konieczność wzbogacenia tak zakreślonego programu. Zgodnie z tymi zaleceniami w treściach kształcenia ogólnego umieszczono, obok wymaganych standardami przedmiotów, także przedmiot 'katolicka nauka społeczna'. Można uznać, że szkoła ma prawo z racji swych założycielskich fundamentów i misji kształcenia ten przedmiot zaliczyć do kształcenia ogólnego.

Grupa treści do wyboru stanowi jednak zbyt skromną ofertę kształcenia w kontekście misji Szkoły i założonej koncepcji kształcenia, co ogranicza możliwości elastycznego kształtowania oferty edukacyjnej. Programy realizowanych specjalności powinny zawierać bardziej rozbudowaną listę przedmiotów do wyboru, rozpoznawalnych tematycznie, rozwijających treści przedmiotów kierunkowych lub komplementarnych wobec nich. Nie powinno jednak wśród nich zabraknąć przedmiotów określających lub wyrażających praktyczny wymiar filozofii, takich jak aksjologia (jako logika kultury, rachunek dóbr, aparatura niezbędna dla jasnego wartościowania zjawisk kulturowych lub odpowiednio biznesowych) oraz etyki szczegółowe, w tym etyka gospodarcza (etyka biznesu), etyka życia publicznego, etyka społeczna. Nie wszystko mieści się w katolickiej nauce społecznej. Etyka potraktowana jest w programie studiów na ocenianym kierunku zbyt ogólnie, za mało w niej nawiązania do żywo dziś dyskutowanych pytań dotyczących utilitaryzmu, kantyzmu, a także metodologii etyki (metaetyki), a właśnie w kontekście tych zagadnień można projektować interesujące dyskusje aktywizujące studentów, ważne dla praktyki. Inaczej nie da się efektywnie zrealizować misji szkoły i ukształtować wrażliwego etycznie i społecznie, kreatywnego absolwenta.

Te mankamenty programu kształcenia rekompensowane są wprawdzie przez „warsztaty edukacyjne” (specjalność: filozofia kultury) lub „edukację przez projekty” (specjalność: filozofia biznesu), ale to nie wystarczy. Oferta kształcenia powinna być bardziej elastyczna, dawać studentom większe możliwości indywidualnego kształtowania własnej edukacji.

Reasumując: realizowaną na ocenianym kierunku, innowacyjną koncepcję kształcenia można potraktować jako interesujący poligon doświadczalny, o ile efekty tego eksperymentu

okażą się korzystne także dla studentów. Dałoby się to jednak ocenić w dłuższej perspektywie i po pełnym wejściu w życie kształcenia według Krajowych Ram Kwalifikacji.

2). Ocena udziału zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów, w tym określenia celów i efektów kształcenia, oraz w procesie jej dostosowywania do zmieniających się potrzeb zewnętrznych i uwarunkowań wewnętrznych.

Koncepcja kształcenia oparta jest na rozpoznawaniu potrzeb rynku, co wynika z rozmów z Władzami Szkoły oraz Wydziału Nauk Społecznych, i co potwierdza przyjęta koncepcja kształcenia, zorientowana na oferowanie wykształcenia filozoficznego jako uzupełniającego inne wykształcenie zawodowe. Nie ulega wątpliwości, że Władze Szkoły są żywo zainteresowane udziałem zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy w określaniu treści i efektów kształcenia. Z oświadczenia Rektora Szkoły wynika, że prowadzono badania zapotrzebowania rynku na określony typ absolwenta filozofii, a także wykorzystywano krajowe badania losów tych absolwentów oraz opinie polskich i zagranicznych pracodawców na temat umiejętności kreatywnej adaptacji filozofów do potrzeb życia społeczno-gospodarczego. Były one zachęcające. Zewnętrznym interesariuszem poza rynkiem pracy jest też Wydział Filozofii Chrześcijańskiej UKSW, którego pracownicy współtworzą tę sprofilowaną praktycznie koncepcję kształcenia ogólnoakademickiego na kierunku filozofia..

Trzeba jednak stwierdzić, że w tej chwili w ustalaniu koncepcji kształcenia na kierunku „filozofia” główny udział mają interesariusze wewnętrzni, głównie nauczyciele akademicy i studenci; interesariusze zewnętrzni uczestniczą przede wszystkim w organizacji praktyk studenckich. Można uznać, że dość pionierski program praktyk, określany jako „Edukacja przez projekty”, ma istotną zaletę polegającą na ścisłym wiązaniu projektów praktycznych z doświadczeniem życiowym, zawodowym, lokalnym studenta, co pozwala na bieżąco modyfikować treści programowe i zakładane efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych absolwentów filozofii.

Władze jednostki deklarują zwiększenie udziału interesariuszy zewnętrznych (w tym: pracodawców oraz pracujących absolwentów) w tworzeniu koncepcji kształcenia w bliskiej przyszłości.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego

KRYTERIUM SPEŁNIONE ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcja kształcenia odpowiada w pełni misji jednostki. Program kształcenia jawi się jako interesujący, innowacyjny projekt, wart kontynuacji, jeśli będzie traktowany jako podstawa dla uformowania się profilu praktycznego dla kierunku filozofia, programu kształcenia łączącego różne ościenne, humanistyczne i społeczne obszary nauk i odpowiadające im dziedziny życia społecznego. Na wyróżnienie zasługuje projekt edukacji przez projekty. Oferta programowa w zakresie zajęć do wyboru budzi natomiast wątpliwości, jest niedostatecznie rozwinięta, co wpływa na niską ocenę możliwości jej elastycznego kształtowania .

2) W ustalaniu koncepcji kształcenia na kierunku „filozofia” główny udział mają interesariusze wewnętrzni, przede wszystkim nauczyciele akademicy i studenci. Interesariusze zewnętrzni częściowo tylko uczestniczą w procesie ustalania koncepcji kształcenia oraz określaniu celów i efektów kształcenia – przede wszystkim jako współorganizatorzy praktyk studenckich. Poza tym władze jednostki na razie ograniczają się do pozyskiwania informacji o zapotrzebowaniu na absolwentów filozofii, nie dysponując jeszcze wynikami długotrwałego monitoringu losów własnych absolwentów.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

Realizowany obecnie na ocenianym kierunku program studiów oraz założone w nim cele i efekty kształcenia są zgodne z ministerialnymi standardami, a także z koncepcją rozwoju kierunku zarysowaną w *Raporcie samooceny*. Wdrożono już także procedury dostosowawcze do wymogów KRK, trwają prace nad korektą programu i modyfikacją sylabusów – dopiero po ich zredagowaniu można będzie wiarygodnie ocenić spójność specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia. Te działania dostosowawcze powinny zakończyć się, zgodnie z deklaracją władz kierunku, do końca czerwca 2012.

Analiza programu kształcenia na kierunku filozofia pozwala stwierdzić, że w wizytowanej jednostce osiągnięciu założonych celów i efektów kształcenia służą przede wszystkim przedmioty ogólne, częściowo podstawowe, niektóre kierunkowe. Reorientacja programu na osiąganie ogólnych efektów kształcenia jest na ocenianym kierunku na dobrej drodze, dopracowania wymaga natomiast sposób określania, a potem osiągania szczegółowych efektów kształcenia w zakresie niektórych przedmiotów. Dotyczy to na przykład historii filozofii – w tej chwili efekty kształcenia dla tego przedmiotu określane są bardzo ogólnikowo - jako „zrozumienie pojęć i poglądów”. W przypadku etyki z kolei określone ujęcie ogólnych celów i efektów kształcenia jest poprawne, rzecz w tym, że nie ma ono przełożenia na treści programowe i sylabus – brak tu spójności specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia. Analizując działania podjęte na ocenianym kierunku można jednak uznać, że w Szkole zostanie w najbliższym czasie dokonany krytyczny przegląd założonych celów i efektów dla poszczególnych modułów kształcenia i takie ich określenie, które będzie gwarantowało osiągnięcie poprzez ich realizację założonych dla ocenianego kierunku efektów kształcenia.

Cele i efekty kształcenia praktyk zawodowych są bardzo dobrze zaprojektowane. Cały program kształcenia jest skonstruowany pod kątem przygotowywania przyszłych absolwentów do twórczej służby społecznej, umożliwiającej przy tym samorealizację. Zarówno zajęcia specjalnościowe od drugiego roku, jak i praktyki zawodowe, są skoordynowane z programem edukacji przez projekty. Praktyki zawodowe po każdym roku studiów mają na celu oswojenie studentów z pracą w niewielkich zespołach ludzkich, uświadomienie ich na potrzeby najbliższego środowiska, a także ułatwienie rozpoznania własnych możliwości, zdolności do radzenia sobie z trudnościami. Działania uczelni w tym zakresie, w świetle badanych dokumentów, można ocenić bardzo pozytywnie.

Efekty kształcenia zostały dosyć szczegółowo opisane w raporcie samooceny. Nie są one jednak publikowane na stronie internetowej kierunku, brak na niej także sylabusów, w których znajdują się podstawowe informacje na ten temat.

2). Ocena czy efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji.

Określone w *Raporcie samooceny* efekty kształcenia są sformułowane przejrzysto, w sposób umożliwiający ich weryfikację. W dużej części obowiązujących dotąd sylabusów efekty kształcenia przedstawione są bardzo ogólnikowo.

3). Analiza i ocena systemu weryfikacji efektów kształcenia

System weryfikacji efektów kształcenia opiera się w tej chwili na podstawowych działaniach, takich jak egzaminy i kolokwia, ocena prac przejściowych i dyplomowych, egzamin dyplomowy, ocena prac powstałych na zajęciach warsztatowych. System punktacji ECTS budzi na ocenianym kierunku poważne zastrzeżenia ze względu na częsty brak korelacji pomiędzy liczbą punktów przypisanych przedmiotowi a nakładem czasu i pracy studenta (np. przedmiot „Historia filozofii starożytnej” – ćwiczenia – 9 ECTS, czyli 9x25 godzin; „Estetyka” – ćwiczenia - 20 godzin zajęć, 10 ECTS, czyli 250 godzin). Metody i kryteria oceny efektów kształcenia na poszczególnych etapach są prawidłowe. Koncepcja praktyk, będąca nowatorskim projektem, pozwala na weryfikację efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych. Dobrze funkcjonuje już system standaryzacji wymagań, dokonuje się bowiem monitoringu ocen zaliczeniowych i egzaminacyjnych wystawianych przez prowadzących, co pozwala ocenić ich rzetelność (zespół wizytujący zapoznał się z wynikami tego monitoringu).

System dyplomowania nie budzi zastrzeżeń – studenci ostatniego roku składają pracę dyplomową i egzamin dyplomowy; promotorem pracy jest samodzielny pracownik naukowy, a jeśli jest nim nauczyciel akademicki w stopniu doktora, recenzent musi być samodzielnym pracownikiem. W recenzjach prac dyplomowych widoczna jest roztępa w wystawianiu ocen, zwłaszcza najwyższych. Oceny są adekwatne do wartości prac. Szkoła przygotowała też bardzo pomocne dla studentów *Wytyczne i zalecenia przygotowania prac dyplomowych na Wydziale Nauk Społecznych*.

Przy tak niewielkiej liczbie studentów (16) odsiew jednej czwartej liczby studentów na pierwszym roku zawsze zagraża bytowi kierunku; na roku II i III liczba studentów stabilizuje się. Podstawową przyczyną odsiewu jest niespełnienie warunków zaliczenia przedmiotów.

Wizytowany kierunek tylko częściowo spełnia wymagania związane z dostępnością informacji na temat treści i efektów kształcenia i sposobu ich weryfikacji. Informacje te są zwykle przekazywane ustnie na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu, brak tych infor-

macji na stronie internetowej Szkoły. Regulamin studiów zawiera ogólny opis warunków zaliczania roku akademickiego i uzyskania dyplomu.

4). Ocena procedur i mechanizmów umożliwiających badanie losów (karier) absolwentów

Krótki czas istnienia ocenianego kierunku oraz mała liczba jego studentów i absolwentów utrudniają na razie skonstruowanie bardziej rozwiniętych mechanizmów i procedur mających na celu dostosowanie efektów kształcenia do oczekiwań absolwentów filozofii i potrzeb rynku pracy, a także umożliwienie wpływu tych interesariuszy na strukturę efektów kształcenia. W tej chwili monitorowaniem efektów kształcenia zajmuje się uczelniane Biuro Karier poprzez podtrzymywanie kontaktu z absolwentami drogą tzw. ankiet kontaktowych (elektronicznych). Wraz z pełnym wdrożeniem KRK władze jednostki i Szkoły zamierzają dopracować procedury dostosowywania programów studiów do wyników badania efektów kształcenia i oczekiwań interesariuszy, w tym absolwentów. Nie można jednak Władzom Szkoły odmówić troski o pozyskiwanie opinii interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w sprawie koncepcji, efektów i treści kształcenia.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego

Kryterium spełnione w stopniu znaczącym

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Cele i efekty kształcenia na ocenianym kierunku są zgodne z ministerialnymi standardami; spójność opisu zakładanych w jednostce ogólnych i szczegółowych celów i efektów kształcenia nie jest pełna, podobnie jak dostępność informacji na ich temat; koncepcja i realizacja praktyk zawodowych, sposób dyplomowania nie budzą zastrzeżeń. Procedury i mechanizmy umożliwiające badanie losów absolwentów oraz ich wpływ na koncepcje kształcenia dopiero się w całej uczelni buduje.

2) Efekty kształcenia są w *Raporcie samooceny* określone przejrzysto.

3) system weryfikacji efektów kształcenia nie budzi większych zastrzeżeń, choć należałoby zwiększyć dostępność informacji na jego temat (strona internetowa, sylabusy)

4) Jednostka wdraża dopiero system monitorowania losów absolwentów; trzeba jednak podkreślić, że pierwsi absolwenci kierunku filozofia opuścili Szkołę w roku 2011.

3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

1. Na kierunku „*filozofia*” prowadzone są studia stacjonarne i niestacjonarne pierwszego stopnia. W tej chwili realizowany jest program tylko studiów niestacjonarnych. Obecnie kształcenie odbywa się według planów i programów studiów zatwierdzonych Uchwałą nr 8 Rady Wydziału Nauk Społecznych w Warszawie Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego w Warszawie z dnia 2 lipca 2010 r.

W programie studiów ogólne i szczegółowe efekty kształcenia określone są dosyć precyzyjnie, ich przełożenie jednak na treści kształcenia zapisane w sylabusach niejednokrotnie poddaje w wątpliwość możliwości osiągnięcia tych efektów. Dominuje tu bowiem nacisk na wiedzę, wyklada się pojęcie po pojęciu, szkołę filozoficzną po szkole, postać po postaci. W wielu sylabusach kładzie się nacisk na szczegóły zamiast na uczenie myślenia historycznego, szukanie i rozpoznawanie korzeni ideowych współczesnych koncepcji filozoficznych, zwrócenie uwagi na procesy, tropy rozwojowe. Wadą tą są obarczone głównie sylabusy do historii filozofii, zwłaszcza średniowiecznej, nowożytnej, polskiej.

Krytyczne uwagi budzi też literatura podstawowa i zalecana wskazywana w niektórych sylabusach. Wiadomo, że myślenia historycznego w filozofii uczy znakomity polski podręcznik Władysława Tatarkiewicza, trzutomowa *Historia filozofii*, którą zespół oceniający zauważył w bibliotece Szkoły, tymczasem jest ona wymieniona tylko raz w sylabusie do wykładu z filozofii starożytnej. Dobrze, że poleca się przynajmniej dzieła historyczno-filozoficzne G. Realego i S. Swieżawskiego, ale są one bardzo szczegółowe, a lista lektur powinna być tak skonstruowana, by dawać przegląd pozwalający w zakresie historii filozofii oddzielić teksty dające względnie dobrą orientację w dziejach i uczące myślenia historyczne-

go, od dzieł niezwykle szczegółowych (jak tomy F. Coplestona). Można to osiągnąć przez bardziej przemyślane oddzielenie literatury podstawowej od uzupełniającej.

W zakresie przedmiotów kierunkowych i przedmiotów do wyboru uznane budzą treści programowe i założone efekty kształcenia zapisane w sylabusach z zakresu estetyki i filozofii kultury, gdzie wykorzystane zostały tropy myślowe i teksty wielkich polskich estetyków (Tatarkiewicza, Ingardena, Elzenberga). Rewizji natomiast wymaga program kształcenia w zakresie etyki, który koncentruje się na problematyce wolności i sumienia (co jest ważnym składnikiem każdego wykładu etyki) oraz na wybranych zagadnieniach z etyki gospodarczej, ale pomija lub marginalizuje podstawowe podziały i spory wśród twórców teorii i systemów etycznych, które też mają swoją historię. Nie ma w nim też mowy o etyce Arystotelesa i. Kanta, utylitarystów, nie ma wzmianki o metaetyce, w kontekście której toczy się dziś większość sporów etycznych. Być może, z powodu specyfiki kierunku „filozofia” w Szkole, należałoby wyodrębnić etykę gospodarczą, która jednak nie zastąpi podstawowego kursu z etyki. Ponieważ programy kształcenia na ocenianym kierunku są nadal oparte na standardach kształcenia, należało dostosować je do standardów nauczania etyki, a trzeba stwierdzić, że związek treści programowych sylabusów do etyki z tym, co określają standardy, jest niewielki.

Zastrzeżeń takich nie można zasadniczo odnosić do treści programowych z grupy przedmiotów kształcenia ogólnego, w których efekty kształcenia są spójne z treściami kształcenia w zakresie poszczególnych przedmiotów (języki obce, ochrona własności intelektualnej, podstawy prawa). Pewne wątpliwości budzi jednak sylabus z zakresu katolickiej etyki społecznej, który wymagałby skorelowania z sylabusem z etyki, aby skoordynować treści i efekty kształcenia obu przedmiotów. W obu sylabusach zmarginalizowane zostały zagadnienia związane z problematyką życia publicznego.

Spójność programu studiów z ogólnymi i szczegółowymi efektami kształcenia jest zatem częściowa.

Czas trwania kształcenia, dobór treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia rozpatrywane pod kątem celu osiągnięcia efektów kształcenia określonych dla poszczególnych przedmiotów można ocenić jako prawidłowe, podobnie jak sekwencja przedmiotów w planie i programie studiów. Studia na ocenianym kierunku trwają siedem semestrów, co wydaje się słuszne ze względu zarówno na niestacjonarny tryb tych studiów,

jak bogactwo założonych w ich programie treści i efektów kształcenia. W organizacji studiów przeważają tradycyjne formy dydaktyczne (wykłady, ćwiczenia, seminaria), choć pozytywnie należy ocenić wprowadzenie do programu poszczególnych specjalności także zajęć warsztatowych i starannie zaprogramowanych praktyk, co pomaga w osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Oferta przedmiotów do wyboru zarówno dla specjalności filozofia kultury, jak i filozofia biznesu jest zbyt wąska. Zajęcia do wyboru powinny rozwijać wiedzę nie tylko przedmiotową, dotyczącą kultury czy biznesu, ale też przybliżać szczegółowe aksjologię, deontologię i prakseologię tych dziedzin, zwłaszcza w odniesieniu do filozofii biznesu.

Zbyt skromna oferta zajęć specjalnościowych, ich ogólność, spowodowane małą liczbą studentów, sprawiają, że liczne przedmioty są w punktacji ECTS przeszacowane. Punktacja jest tak skonstruowana, aby wypełnić limity, aby matematycznie wszystko się zgadzało, ale w ten sposób w wielu przypadkach przypisane przedmiotom punkty ECTS nie odpowiadają rzeczywistemu nakładowi czasu i pracy studenta. Ponieważ Szkoła nie ma podpisanej umowy z programem Erasmus, a studenci niestacjonarni ocenianego kierunku nie są zainteresowani krajową i międzynarodową wymianą, możliwości stwarzane przez ECTS nie są na ocenianym kierunku wykorzystywane.

Program, wymiar praktyk studenckich, termin ich realizacji oraz dobór miejsc ich odbywania są spójne z określonymi dla tych praktyk celami i efektami kształcenia. Charakter praktyk zgodny jest z misją Szkoły i założonymi na ocenianym kierunku efektami kształcenia. Studenci mogą w trakcie praktyki rozwijać swoje specjalistyczne zainteresowania, ale także wrażliwość, empatię i potrzebę samorealizacji, muszą wykazać się inicjatywą w znajdowaniu sobie właściwego miejsca. Studenci przechodzą szkolenie przed praktykami zawodowymi, mają zapewnioną opiekę ze strony uczelni i jednostki stanowiącej miejsce praktyki, prowadzone są dzienniczki praktyk. System oceny kontroli i zaliczania praktyk jest właściwy i efektywny.

Organizacja procesu kształcenia - realizowany na ocenianym kierunku program kształcenia i jego formy (wykłady, ćwiczenia, seminaria dyplomowe, praktyki odbywające się po każdym roku studiów), a także przewaga aktywnych form kształcenia nad podawczymi, wydłużony do siedmiu semestrów czas studiów licencjackich, dobrze skonstruowany plan zajęć - umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

W aktualnych warunkach i zapewne w najbliższej przyszłości możliwości indywidualizacji procesu kształcenia są ograniczone ze względu na małą liczbę studentów, szczupłość kadry i jej specjalistyczne kwalifikacje. Indywidualizacja kształcenia wymaga większej liczby specjalistów w różnych dziedzinach danego obszaru nauki. Na razie w Szkole często powierza się zajęcia specjalistyczne osobom reprezentującym po prostu różne dziedziny filozofii.

2) Ocena czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

W świetle powyższych ustaleń należy stwierdzić, że spójność zakładanych efektów kształcenia, treści programowych, form i metod dydaktycznych nie jest całkowita, realizowany program studiów nie umożliwia bowiem pełnego osiągnięcia każdego z określonych celów oraz ogólnych i szczegółowych efektów kształcenia, a także uzyskania zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego

Kryterium spełnione w stopniu częściowym

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Realizowany program kształcenia tylko częściowo umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia oraz struktury kwalifikacji absolwenta
- 2) Zakładane efekty kształcenia tylko częściowo spójne są z treściami kształcenia.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

- 1). Ocena czy struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów oraz ich liczba umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów umożliwia osiąganie przedstawionych w raporcie samooceny celów i efektów kształcenia. Troje samodzielnych nauczycieli akademickich uzyskało stopnie naukowe w zakresie filozofii. Wśród pozostałych osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku pięcioro obroniło pracę doktorską z dziedziny filozofii, dwoje z teologii. Studia teologiczne (w UKSW)

mają w swoim programie sporą pulę obowiązkowych przedmiotów filozoficznych (historia filozofii, metafizyka, teoria poznania, logika, metodologia nauk), w przypadku niektórych dyscyplin teologicznych (teologia dogmatyczna, moralna, pastoralna) wykształcenie filozoficzne ma poważne znaczenie. Można więc uznać, że na studiach pierwszego stopnia na kierunku „filozofia” wykształcenie to, odpowiednio rozwinięte, stanowi wystarczającą podstawę do powierzenia doktorom teologii zajęć z filozofii, tym bardziej, że kwestia ta odnosi się tylko do dwojga doktorów.

Także liczba osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów umożliwia osiągnięcie przedstawionych w raporcie samooceny celów i efektów kształcenia. Szkoła zatrudnia trzech samodzielnych nauczycieli akademickich: jednego profesora tytularnego, dwóch nauczycieli ze stopniem doktora habilitowanego oraz siedmiu doktorów, przy czym dla pięciorga doktorów Szkoła stanowi podstawowe miejsce pracy, dla pozostałych zaś nauczycieli akademickich – dodatkowe. Trzeba też podkreślić, że na kierunku „filozofia” studiuje 16 studentów, wszyscy w trybie studiów niestacjonarnych, a studenci tego kierunku uczestniczą także w zajęciach prowadzonych przez nauczycieli akademickich nienależących do jego minimum kadrowego. Tym niemniej warto pomyśleć o zaangażowaniu bodaj jeszcze jednego samodzielnego nauczyciela akademickiego. Poprzestawanie na ich minimalnej liczbie (3) grozi kryzysem kadrowym w razie jakichkolwiek trudności w dalszej ich pracy w Szkole. Dla wszystkich trojga samodzielnych pracowników naukowych Szkoła jest dodatkowym miejscem pracy, jeden z nich kończy w tym roku 72 lata, drugi zaś pełni funkcję dziekana w innej dużej warszawskiej uczelni.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy .

2). Do minimum kadrowego wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego (§ 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. Nr 144 poz. 1048, z późn. zm.).

Dla wszystkich nauczycieli akademickich wliczonych do minimum kadrowego na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami (§ 8 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego).

Przedłożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwalają na stwierdzenie, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w **art. 112a** ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. Akty mianowania oraz umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy. Teczki zawierają także świadectwa pracy, dyplomy z konkursów ogólnopolskich i międzynarodowych, będące potwierdzeniem deklarowanego dorobku praktycznego. Doświadczenie praktyczne kadry dokumentowane jest także w corocznych sprawozdaniach.

W minimum kadrowym są reprezentanci dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia (filozofia i teologia).

Wśród 11 nauczycieli akademickich wskazanych do minimum kadrowego ocenianego kierunku troje samodzielnych pracowników naukowych ma dorobek z zakresu kierunku studiów; z 8 prowadzących zajęcia doktorów czterech ma dorobek z zakresu kierunku studiów, a czterech – z dziedziny związanej z kierunkiem studiów (teologia). Spośród ośmiu niesamodzielnych pracowników naukowych dwóch nie może być zaliczonych do minimum kadrowego, z jedną z tych osób rozwiązano bowiem stosunek pracy 29 lutego 2012 roku, z drugą zaś nawiązanie stosunku pracy nastąpiło w połowie roku akademickiego 2011/2012 – pracownik ten będzie zatem mógł wchodzić w skład minimum kadrowego dopiero od roku akademickiego 2012/2013. Po odjęciu tych dwóch osób liczba pracowników wskazanych do minimum kadrowego wynosi 9 osób, w tym troje samodzielnych pracowników naukowych (dwoje o dorobku związanym z kierunkiem studiów i jeden z dorobkiem związanym z dziedziną studiów) i sześcioro niesamodzielnych pracowników naukowych - pięcioro o dorobku związanym z kierunkiem studiów i jeden z dorobkiem związanym z dziedziną studiów, co zgodne jest z *Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r.*

w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445), stanowiącym, że „Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora”. Można zatem stwierdzić, że **wymagania dotyczące minimum kadrowego dla ocenianego kierunku i poziomu studiów są spełnione.**

Minimum kadrowe jest stabilne, w ostatnim czasie zmieniła się w nim jedna osoba. stabilność ta w przyszłości może jednak zostać zachwiana ze względu na fakt, iż troje samodzielnych pracowników naukowych wchodzących w skład minimum to zarazem jedyne trzy osoby prowadzące zajęcia na ocenianym kierunku ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, jedna przekroczyła wiek emerytalny, poza tym dla każdej z nich Szkoła jest dodatkowym miejscem pracy.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445) i wynosi ok. 1:1,3

Zespół PKA dosyć krytycznie ocenił relację pomiędzy wykształceniem i dorobkiem naukowym nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku „filozofia” a powierzonymi im zajęciami. Jak bowiem wynika z załączonego i – trzeba to podkreślić – bardzo skrupulatnie przygotowanego i szczegółowego raportu dotyczącego dorobku naukowego nauczycieli akademickich, specjalnością jednego z samodzielnych pracowników naukowych jest filozofia przyrody, zwłaszcza ekofilozofia, a powierzono mu zajęcia z historii filozofii nowożytnej i metafizyki. Jeszcze częściej taki brak korelacji dotyczy niesamodzielnych pracowników naukowych: osoba wskazująca jako swą specjalność naukową estetykę i filozofię kultury i publikująca teksty niemal wyłącznie z tego zakresu, prowadzi zajęcia z historii filozofii starożytnej i nowożytnej. Inna publikuje artykuły głównie z filozofii sportu, trochę także z historii filozofii w Polsce – a powierzono jej zajęcia, oprócz historii filozofii polskiej, z metafizyki i epistemologii. Jeden z doktorów pisze o nowożytnych i współczesnych filozofach hiszpańskojęzycznych, a prowadzi zajęcia z historii filozofii średniowiecznej. Doktor teologii publikuje teksty

niemal wyłącznie związane z etyką biznesu i marketingiem, a prowadzi zajęcia z historii filozofii współczesnej oraz antropologii. Jeszcze inny pracownik w stopniu doktora pisze głównie o filozofii L. Wittgensteina, jako swoją specjalność podaje teorię poznania i filozofią języka – a powierzono mu zajęcia z etyki, historii filozofii starożytnej oraz z filozofii kultury. Oczywiście, na poziomie studiów pierwszego stopnia sam doktorat z filozofii stanowi dobrą podstawę do powierzenia posiadaczowi takiego stopnia naukowego wykładów i ćwiczeń z różnych zakresów wiedzy filozoficznej, jednakże niefrasobliwość w powierzaniu zajęć dydaktycznych, tak często i tak wyraźnie odbiegających od specjalności naukowej nauczycieli akademickich, jest stanowczo zbyt wielka. W szczególności zmian wymaga obsada nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia z historii filozofii.

Jeśli chodzi o doświadczenie praktyczne, to w przypadku kierunku „filozofia”, nie tylko w odniesieniu do studiów prowadzonych w Szkole, trudno wskazać na takie doświadczenie wykraczające poza obszar akademickich studiów. Wszyscy nauczyciele akademicy mogą jednak pochwalić się doświadczeniem wydawniczym lub organizacyjnym, a także aktywnym udziałem w towarzystwach naukowych.

Hospitowane zajęcia przedstawiały różny poziom merytoryczny i metodyczny. część z nich wizytujący je członkowie PKA ocenili krytycznie.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

3). Ocena prowadzonej polityki kadrowej i jej spójności z założeniami rozwoju ocenianego kierunku studiów:

Polityka kadrowa w ocenianej jednostce prowadzona jest na ogół prawidłowo. Kadra została dobrana w taki sposób, by poszczególni nauczyciele akademicy reprezentowali dziedziny i dyscypliny naukowe umożliwiające osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Weryfikacja tej kadry odbywa się poprzez wspólne dla całej uczelni działania, takie jak ankieta ewaluacyjna studentów (przy czym studenci filozofii stwierdzili, że jej nie wypełniają), podpisanie przez nauczycieli akademickich tzw. *Karty prowadzącego zajęcia* zapoznającej sygnatariusza z zakresem jego obowiązków, odbywająca się co dwa lata ogólnouczelniana ocena pracowników, hospitacje. W trakcie wizytacji na filozofii członkowie zespołu PKA oglądali arkusze hospitacyjne, co pozwoliło im stwierdzić, że są one wypełniane dość mechanicznie,

powtarzają się w nich identyczne formuły bez względu na osobę prowadzącego i rodzaj hospitowanych zajęć. Brak informacji o sposobach gospodarowania wynikami analiz studenckich ankiet i arkuszy hospitacyjnych.

Oceniany kierunek jest w pierwszym stadium swego rozwoju, formy wspierania działań naukowo-dydaktycznych kadry dopiero się krystalizują. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na filozofii uzyskują takie wsparcie głównie poprzez możliwość wymiany z uczelniami, z którymi Szkoła i kierunek współpracują. Mogą też publikować w uczelnianym piśmie naukowym, a jeden z pracowników filozofii opublikował w wydawnictwie Szkoły swoją rozprawę habilitacyjną.

Spotkanie zespołu oceniającego z nauczycielami akademickimi zdominowała dyskusja nad atrakcyjnością i efektywnością, także rynkową, przyjętej koncepcji kształcenia (filozofia z naciskiem na praktyczne jej zastosowanie) i szansami na utrzymanie kierunku w sytuacji niżu demograficznego i malejącej liczby kandydatów na studia wszelkiego typu. Zdaniem prowadzących atutami kierunku są wysoki poziom i unikatowość oferowanej tu wiedzy, koncepcja studiów filozoficznych jako zarówno podstawowych, jak uzupełniających (dla studentów realizujących już jakiś inny kierunek w Szkole), a także wprowadzanie nowych atrakcyjnych specjalności, takich jak – już od przyszłego roku – filozofia biznesu. Podjęto także problem kompetencji zatrudnionych na kierunku nauczycieli akademickich do realizacji tak oryginalnej koncepcji studiów filozoficznych.

4). W przypadku kolejnej oceny jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić zmiany, ich wpływ na osiągnięte efekty i jakość kształcenia, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio lub efektów działań naprawczych.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego

KRYTERIUM SPEŁNIONE W STOPNIU ZNACZĄCYM

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów

1) Liczba nauczycieli akademickich i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia, choć przyszła stabilność minimum kadrowego, zwłaszcza w grupie samodzielnych pracowników naukowych, budzi niepokój;

2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry umożliwiają realizację programu studiów na ocenianym kierunku, należałoby jednak usunąć nieprawidłowości obsady zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów

3) Polityka kadrowa w ocenianej jednostce zasługuje na pozytywną ocenę, jest spójna z koncepcją rozwoju kierunku, dobór kadry umożliwia osiągnięcie założonych efektów kształcenia, kompetencje merytoryczne i dydaktyczne nauczycieli akademickich są systematycznie weryfikowane.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego jest od marca 2003 r. właścicielem obiektów położonych na działce o powierzchni 2,845 ha, zakupionych od Zakładów Elektronicznych WAREL przy ul. Elektronowej 2 w Warszawie. Obiekty te są siedzibą Wydziału Nauk Społecznych oraz Wydziału Zarządzania w Warszawie i są sukcesywnie adaptowane do potrzeb Uczelni

Baza materialna Szkoły zasługuje na wysoką ocenę. Wydział Nauk Społecznych mieści się w dość zdekapitalizowanym pofabrycznym budynku, ale ma do dyspozycji 75 sal dydaktycznych, w tym 4 aule zdolne pomieścić od 120 do 209 osób, 59 sal dydaktycznych (dla 40-80 osób), 5 sal komputerowych, w nich zaś 65 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, wszystkie stanowiska wyposażone w odpowiednie programy edytorskie, do dyspozycji studentów jest też 7 przenośnych rzutników multimedialnych. Wizja lokalna pozwoliła wizytatorom stwierdzić, że meble i sprzęt dydaktyczny utrzymane są w bardzo dobrym stanie.

Gorzej jest z zapleczem bibliotecznym. Zbiory Biblioteki Głównej obejmują 28 tysięcy woluminów, ale z zakresu kierunku „filozofia” znaleźć w niej można zaledwie 472 woluminy. Wśród 167 tytułów czasopism prenumerowanych przez Szkołę brak polskojęzycznych czasopism filozoficznych. Owszem, w Warszawie dostępne są znacznie bogatsze zbiory biblioteczne, ale – jak poinformowali wizytatorów studenci – np. Biblioteka Główna UW udostępnia swe zasoby studentom spoza UW tylko na miejscu. Przyznać też trzeba, że dziś wiele publikacji dostępnych jest przez Internet (a w tym względzie Szkoła oferuje wielkie ułatwienia), stu-

diowanie filozofii wymaga jednak wnikliwej analizy tekstu i korzystanie z Internetu tej potrzeby w pełni nie zastąpi. Szkoła musi więc znacznie więcej uwagi poświęcić uzupełnieniu zasobów bibliotecznych; te uzupełnienia winny być dobrze przemyślane, korespondujące z programem studiów i potrzebami studentów.

Część praktyk studenckich (zwykle na I roku studiów) odbywa się na terenie Szkoły, praktyki na późniejszych latach prowadzone są w różnych instytucjach kultury, co w pełni odpowiada założonym celom i efektom kształcenia na realizowanej w tej chwili specjalności filozofia kultury.

Rozwijana jest baza elektroniczna uczelni, w bliskiej przyszłości ma powstać nowa platforma internetowa obsługująca studentów Szkoły, w tym filozofii, i usprawniająca system informacji. Planowana jest też budowa nowego, bardzo nowoczesnego budynku, która powinna rozpocząć się jeszcze w tym roku. Trzeba jednak podkreślić, że infrastruktura, w której prowadzone jest kształcenie na kierunku filozofia, już w tej chwili zaspokaja potrzeby kierunku liczącego kilkunastu studentów. Jeśli chodzi o braki stwierdzone przez zespół PKA, w wyniku uwag jego członków Dyrekcja Biblioteki Szkoły złożyła natychmiast (26 marca br.) zamówienie na sześć czasopism filozoficznych (Ruch Filozoficzny, Przegląd Filozoficzny, Kwartalnik Filozoficzny, Etyka, Analiza i Egzystencja, Ethos). Trzeba to odnotować z uznaniem jako dowód gotowości władz Szkoły do poprawienia zaplecza bibliotecznego, tak ważnego dla studiów filozoficznych..

Usprawnień dla osób niepełnosprawnych jak dotąd, brak, trzeba jednak pamiętać, że budynki, którymi dysponuje Szkoła, zostały przez nią nabyte wiosną 2003 r. i są stopniowo adaptowane na jej potrzeby. W szczupłej liczbie studentów filozofii nie ma, jak dotąd, osób niepełnosprawnych, tego typu udogodnienia nie są więc odczuwane jako szczególnie pilne.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego

KRYTERIUM SPELNIONE W STOPNIU ZNACZACYM

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Infrastruktura dydaktyczna jednostki jest bardzo dobra i zapewnia osiągnięcie założonych efektów kształcenia, oddane do dyspozycji studentów w Bibliotece Głównej zbiory książek i czasopism z filozofii i pokrewnych dziedzin humanistyki są jednak dalece niewystarczające; w siedzibie kierunku brak ułatwień dla niepełnosprawnych.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

W przypadku kierunku realizującego tylko I stopień studiów wymagania są, oczywiście, niższe, niż w odniesieniu do studiów II stopnia. Biorąc to pod uwagę uznać można, że dbałość o rozwój naukowy i dydaktyczny kadry zapewniona jest w Szkole w stopniu **dostatecznym**.

Studia na kierunku „filozofia” prowadzone są czwarty rok, warunki rozwoju naukowego nauczycieli akademickich dopiero się więc kształtują. Szkoła Wyższa im. B. Jańskiego organizuje szereg konferencji i sympozjów naukowych, niektóre wiążą się tematycznie z kierunkiem „filozofia” (por. np. konferencja z czerwca 2009 r. w Sztumie: „Jak w praktyce realizować zasady społecznej odpowiedzialności biznesu”). Szkoła ma swoje wydawnictwo i jeden z pracowników naukowo-dydaktycznych filozofii opublikował w niej w 2011 r. swoją rozprawę habilitacyjną. Szkoła wydaje także dwumiesięcznik „Zarządzanie i Edukacja”, w którym w latach 2008-2010 opublikowano dziewięć artykułów o tematyce filozoficznej, w tym jednak tylko pięć autorstwa nauczycieli reprezentujących kierunku „filozofia”. Wydział Nauk Społecznych Szkoły zorganizował też w 2011 roku konferencję nt. „Po co filozofia?”. Z rozmowy z kadrą akademicką wnosić można, że stopniowo tworzy się środowisko naukowe w gronie filozofów, choć – jak dotąd – wyraźnych wyników tej współpracy nie widać. Wizytatorzy zostali jednak poinformowani, że niedawno otwarty został przewód habilitacyjny pracownika filozofii specjalizującego się w historii filozofii polskiej. Pomyślne sfinalizowanie tej habilitacji wzmocni listę samodzielnych nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego kierunku. Studenci niestacjonarnych studiów na ocenianym kierunku nie uczestniczą w badaniach naukowych.

Uczelnia angażuje się we współpracę z kilkoma uczelniami zagranicznymi, zwłaszcza na Ukrainie (Lwów, Kijów), a także w Niemczech (Dortmund), choć współpraca ta – i udział w niej pracowników kierunku „filozofia” – dopiero się rozpoczyna. W roku 2007 Szkoła, wraz z

Uniwersytetem im. M. Dragomanowa w Kijowie otworzyła Ukraińsko-Polskie Centrum Studiów Europejskich, w którym jest miejsce także dla nauczycieli kierunku „filozofia”. W przypadku ocenianego kierunku studiów wpływ międzynarodowej współpracy na proces dydaktyczny może być rozumiany tylko w sensie intelektualnym, nie technicznym – jako poszerzanie badawczych obszarów i inspirująca wymiana myśli.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego

KRYTERIUM SPEŁNIONE W STOPNIU ZNACZACYM

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Jak wspomniano, w przypadku studiów I stopnia prowadzenie badań naukowych nie jest wymagane, pracownicy naukowo-dydaktyczni ocenianego kierunku biorą jednak udział w konferencjach naukowych organizowanych przez Szkołę, publikują w jej piśmie, wykorzystując rezultaty prowadzonych w tym celu badań w dydaktyce. Studenci ocenianego kierunku nie prowadzą pracy naukowo-badawczej.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

System rekrutacji nastawiony jest na pozyskiwanie dwóch rodzajów studentów: maturzystów o określonych zainteresowaniach oraz studentów innych kierunków prowadzonych w uczelni, dla których niestacjonarne studia na kierunku filozofia są drugim kierunkiem, oferującym im wiedzę humanistyczną i poszerzającym horyzonty. W raporcie samoooceny napisano, że warunki rekrutacji określa Statut Szkoły, tymczasem ani w Statucie, ani w regulaminie studiów nie ma wzmianki o zasadach rekrutacji na studia w Szkole im. B. Jańskiego; na stronie internetowej podano natomiast, że warunkiem rekrutacji jest złożenie fotografii, kserokopii dowodu osobistego, kserokopii książeczki wojskowej w przypadku mężczyzn, kwestionariusza osobowego, oryginału świadectwa dojrzałości oraz podania o przyjęcie na studia. Trudno na tej podstawie wnioskować, czy warunki rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów, których kompetencje pozwolą na uzyskanie w prowadzonym procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Rekrutacja na kierunek filozofia co roku napotyka trudności związane z niewielką liczbą kandydatów. Potencjał dydaktyczny jednostki i jakość kształcenia w niej uzasadniałyby o wiele większą liczbę studentów.

Punktacja ECTS, określająca nakład pracy i czas niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia wymaga zasadniczej korekty, o czym już wspomiano.

2). Ocena czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane.

Studenci podczas spotkania z zespołem PKA potwierdzili, że już na pierwszych zajęciach otrzymują od prowadzącego wykaz zagadnień, które będą omawiane na zajęciach, spis lektur – obowiązkowych i uzupełniających, a także informacje o formach weryfikacji zdobywanej wiedzy. Stwierdzili, że stosowane przez prowadzących kryteria ocen są jasne i sprawiedliwe. Studenci znają zasady dotyczące egzaminów poprawkowych i komisyjnych.

3). Ocena możliwości mobilności studentów stworzonych poprzez strukturę i organizację programu ocenianego kierunku. Ocena działań wspierających mobilność studentów, w tym związanych z popularyzacją wiedzy na temat systemu ECTS, i ułatwiania studentom wykorzystania możliwości stwarzanych przez ten system zarówno w kraju jak i za granicą.

Ocena wpływu współpracy międzynarodowej prowadzonej przez jednostkę na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia (wymiana studentów, udział studentów w badaniach realizowanych w ramach tej współpracy).

Ze względu na niestacjonarny tryb studiów na ocenianym kierunku i powszechność aktywności zawodowej jego studentów, a także fakt, że uczelnia nie przystąpiła jeszcze do programu ERASMUS, studenci filozofii nie uczestniczą w krajowej i zagranicznej wymianie. Z rozmów zespołu PKA ze studentami wynikało też, że niewiele wiedzą oni zarówno na temat takiej wymiany (nie SA nią zresztą zainteresowani), jak i celów i zasad punktacji ECTS.

4). Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami ocenianego kierunku studiów, w tym wspomagania studentów w procesie uczenia się: bez udziału nauczycieli akademickich oraz z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość.

Analizy przeprowadzone przez zespół PKA, a także wypowiedzi studentów potwierdzają, że system opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami filozofii należy ocenić dość wysoko. Studenci na spotkaniu z zespołem sposób sprawdzania i oceniania wiedzy przez nauczycieli akademickich określili jako właściwy, choć tradycyjny; terminy, formy oraz zakres merytoryczny zajęć i egzaminów poznają z odpowiednim wyprzedzeniem. Wymagania na zaliczeniach i egzaminach pokrywają się z treściami przekazywanymi na zajęciach lub z wcze-

śniej określonymi warunkami. Nie wszystkie sylabusy zawierają właściwe informacje pomocne studentom w procesie uczenia się (zbyt duża liczba lektur bez podziału na obowiązkowe i uzupełniające, zbyt lakoniczne informacje o treściach programowych realizowanych na zajęciach itp.). Studenci studiów zaocznych, realizowanych na kilkunastu spotkaniach w semestrze, dużą część pracy muszą wykonać bez udziału nauczycieli akademickich, mają jednak możliwość stałego kontaktu (mailowego, telefonicznego) z prowadzącymi zajęcia.

System pomocy materialnej oparty jest na regulacjach ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym, stypendia i zapomogi*. Działalność Uczelni w sferze pomocy materialnej jest w znacznym stopniu wspomagana przez Samorząd Studentów. W procesie przyznawania stypendiów oraz zapomóg Uczelnia stosuje *Kodeks postępowania administracyjnego*, decyzje wydawane przez Uczelnię zawierają wszystkie wymagane przez ten dokument elementy. Kryteria przyznawania pomocy materialnej, udostępnione na stronie internetowej Szkoły oraz w gablotach w dziekanacie i na terenie uczelni, są dla studentów jasne. Wydziałowe komisje stypendialne obradują na protokołowanych posiedzeniach, ich decyzje zawierają uzasadnienia oraz informację dotyczącą trybu odwołania. Działalność komisji stypendialnych na wydziale studenci oceniają pozytywnie, nie zgłaszają problemów z trybem przyznawania stypendiów i informowania o nim.

W ramach wsparcia studentów przez Uczelnię studenci mają możliwość studiowania drugiej specjalności nieodpłatnie. Dodatkowo Uczelnia oferuje studentom możliwość studiowania drugiego kierunku za połowę czesnego. Również studia podyplomowe są dla absolwentów Szkoły tańsze o 20%.

Studenci ocenianego kierunku na spotkaniu z zespołem PKA demonstrowali duże zadowolenie z systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej, podkreślając wysoki poziom merytoryczny oferowanych im zajęć, kompetencje prowadzących, dobrą organizację studiów i praktyk, jasne zasady pomocy materialnej i polityki socjalnej oraz doskonałą atmosferę studiów stwarzaną przez nauczycieli akademickich. Krytycznie ocenili natomiast zasoby biblioteczne Szkoły, zwłaszcza w obszarze literatury z zakresu filozofii i nauk pokrewnych, postulowali także zwiększenie liczby godzin zajęć z niektórych, najważniejszych dla ich kierunku studiów, przedmiotów (np. filozofii starożytnej). Potwierdzili, że wybrali studia w Szkole Wyższej im. Bogdana Jańskiego z pełną świadomością katolickiego profilu tej

uczelni, widząc w nim atut Szkoły. Zdając sobie sprawę z niekomercyjnego i „niepraktycznego” w warunkach gospodarki rynkowej charakteru wybranych przez siebie studiów wysoko ocenili własne kompetencje, na które, obok dużej wiedzy z zakresu filozofii, składają się umiejętność logicznego myślenia oraz specyficzne umiejętności zdobyte w trakcie corocznych praktyk studenckich.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego **KRYTERIUM SPEŁNIONE W PEŁNI**

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, zapewniające kandydatom równe szanse, publikowane na stronie internetowej Szkoły, ale ponieważ sprowadzają się tylko do złożenia dokumentów, nie gwarantują właściwej selekcji kandydatów.
- 2) System oceny osiągnięć studentów (skala ocen, zasady zaliczania semestru i roku oraz zasady dyplomowania) został przedstawiony w *Regulaminie studiów*; studenci na spotkaniu z zespołem PKA stwierdzili, że system zawiera standardowe wymagania i jest przejrzysty.
- 3) Studenci ocenianego kierunku nie wykazują międzynarodowej ani krajowej mobilności, ale trzeba pamiętać, że są to studia niestacjonarne
- 4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej zasługuje na wysoką ocenę

8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej jakości kształcenia

1). 30 września 2008 r. Konwent Uczelni przyjął uchwałę określającą „Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w Szkole Wyższej im. Bogdana Jańskiego”. Uchwała ta zobowiązywała władze poszczególnych wydziałów do monitorowania i doskonalenia procesu dydaktycznego. Struktura zarządzania procesem dydaktycznym w Uczelni jest przejrzysta, jej kolejne ogniwa to Konwent Uczelni, Rada Wydziału, Kolegium Dziekańskie i władze lub koordynatorzy poszczególnych kierunków i specjalności. Zespół wizytujący stwierdził, że zarówno w uczelni, jak na Wydziale Nauk Społecznych i na ocenianym kierunku podjęto w ostatnim okresie intensywne działania zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia. Część procedur, regulacji, zasad i dokumentów służących monitorowaniu i doskonaleniu jakości

kształcenia dotyczy całej uczelni. Co dwa lata pracownicy składają w dziekanacie sprawozdanie z pracy naukowej i dydaktycznej; zajmuje się nimi Kolegium Dziekańskie, które wnioski o dalsze zatrudnienie nauczyciela akademickiego przesyła do Konwentu. Studentom na koniec każdego przedmiotu proponuje się wypełnienie ankiet ewaluacyjnych, które analizuje Kolegium Dziekańskie. Wdrożono program „Wirtualny dziekanat” dostarczający studentom informacje ułatwiające im funkcjonowanie w Uczelni, ale także pozwalający kontrolować wszystkie ogniwa procesu kształcenia. Za pomocą programu *Wirtualny Dziekanat* ustala się i analizuje średnią ocen wystawionych studentom przez poszczególnych nauczycieli akademickich. Organizacją i weryfikacją praktyk studenckich zajmuje się uczelniany Wydział Praktyk; na każdym z dwóch wydziałów warszawskiej Szkoły jest też opiekun praktyk, który dokonuje zaliczeń w tzw. Indeksie Praktyk Studenckich. .

W Uczelni prężnie działa Biuro Karier, jego pracownicy przez Skype’a kontaktują się z kierownikami praktyk i Biur Karier z całego kraju, wymieniając się informacjami o miejscach pracy. Uczelnia przeprowadza monitoring losów absolwentów (studenci opuszczając Szkołę wypełniają tzw. ankietę kontaktową), wystąpiła też do MNiSW z wnioskiem o sfinansowanie specjalnego programu służącego temu celowi.

Część dokumentów współtworzących wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w Szkole Wyższej im. B. Jańskiego w Warszawie ma charakter ogólnouczelniany (regulamin studiów, statut uczelni, formularz ewaluacyjnych ankiet studenckich), część natomiast uwzględnia specyfikę poszczególnych Wydziałów (np. publikacja *Wytyczne i zalecenia przygotowania prac dyplomowych na Wydziale Nauk Społecznych*; karta *Obowiązków nauczycieli akademickich na Wydziale Nauk Społecznych w Warszawie*; *Protokoły hospitacji zajęć na Wydziale Nauk Społecznych w W-wie*).

Zasady dyplomowania, zapisane w regulaminie studiów, są przejrzyste. Warunkiem otrzymania dyplomu jest uzyskanie wszystkich zaliczeń i złożenie wszystkich egzaminów wynikających z planu studiów i programu nauczania, uzyskanie pozytywnej, tj. co najmniej dostatecznej oceny z pracy dyplomowej oraz pozytywnej oceny z egzaminu dyplomowego, zaliczenie praktyk studenckich. Szczegółowe ustalenia zasad pisania prac dyplomowych zawarte są we wspomnianym już ogólnouczelnianym dokumencie „Wytyczne i zalecenia przygotowania prac dyplomowych”.

Oglądowi poddano losowo wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu. W wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego. Analiza dyplomów i suplementów oraz protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że sporządza się je poprawnie.

Teczkę akt osobowych studenta (razem z pracą dyplomową) przechowuje się w archiwum uczelni przez okres 50 lat (zgodnie z § 4 ust. 2 ww. rozporządzenia). Zanimteczka trafi do archiwum przez okres jednego roku przechowywana jest w Sekretariacie Instytutu.

Kierunek **filozofia** prowadzi Wydział Nauk Społecznych. Działania mające na celu zapewnienie wysokiej jakości kształcenia mają na ocenianym kierunku charakter systematyczny i w dużym stopniu kompleksowy. Program studiów jest regularnie przeglądany i analizowany przez zespół złożony z nauczycieli akademickich wchodzących w skład minimum kadrowego; Każda osoba prowadząca zajęcia podpisuje Kartę obowiązków nauczyciela akademickiego. Pracownicy kierunku wzajemnie hospitują swoje zajęcia – zespołowi PKA przedstawiono do wglądu protokoły hospitacyjne. Za pomocą programu *Wirtualny Dziekanat* ustala się i analizuje średnią ocen wystawionych studentom przez poszczególnych nauczycieli akademickich ocenianego kierunku. Całość dokumentacji związanej z prowadzeniem kierunku „filozofia” jest dostępna w sekretariacie Wydziału, a większość dokumentów zamieszczona jest na stronach internetowych Uczelni.

Budowany w ostatnich latach w warszawskiej Szkole Wyższej im. B. Jańskiego wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest w dużej mierze kompleksowy i spójny, uwzględnia bowiem większość obszarów wpływających na jakość programu kształcenia, a jego procedury i narzędzia oceny są przejrzyste; budowa tego systemu wciąż jednak trwa, a usunięcie jego niedociągnięć wymaga trochę czasu.

Skuteczność funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia ogranicza brak kilku ważnych dla doskonalenia i weryfikacji efektów kształcenia mechanizmów. W uczelni nie stosuje się systemu antyplagiatowego do weryfikowania oryginalności prac pisemnych; udział pracowników we współpracy międzynarodowej jest nikły, studenci nie korzystają z zagranicznych stypendiów. Brak programu studiów na kierunku filozofia na

stronie internetowej Szkoły; brak kontroli nad skalą procesu ewaluacji pracowników przez studentów filozofii (na spotkaniu z zespołem PKA studenci owi stwierdzili, że nie wypełniają ankiet ewaluacyjnych), a także wskazania metod analizy wyników tych ankiet oraz osób za tę analizę odpowiedzialnych – dotyczy to zresztą także wyników analizy średniej ocen wystawianych przez nauczycieli akademickich. Na kierunku filozofia nie ma zespołu osób formalnie odpowiedzialnych za jakość efektów i procesu kształcenia. Zespół PKA nie uzyskał również odpowiedzi na pytanie o powiązania kierunku z interesariuszami zewnętrznymi, zwłaszcza pracodawcami.

System informacyjny w Uczelni i na kierunku filozofia jest niedoskonały. Strona internetowa warszawskiej Szkoły jest uboga – braki te rekompensuje częściowo program „Wirtualny dziekanat”, choć ani tam, ani na stronie internetowej Szkoły nie ma programu studiów i sylabusów kierunku filozofia.

Stworzone w uczelni mechanizmy monitorowania i doskonalenia systemu zapewnienia jakości kształcenia pozwalają na skuteczne monitorowanie i doskonalenie systemu, pod warunkiem, że zdobyte w ten sposób informacje zostaną efektywnie wykorzystane.

2). Ocena udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia

W działaniach związanych z zapewnieniem jakości kształcenia na ocenianym kierunku biorą na razie udział głównie interesariusze wewnętrzni, a konkretnie pracownicy naukowo-dydaktyczni wchodzący w skład minimum kadrowego. Udział studentów w tych działaniach jest minimalny, nie wypełniają oni bowiem nawet ankiet ewaluacyjnych, choć mają taką okazję, mają jednak swego przedstawiciela w samorządzie studenckim, współdecydującym o zasadach funkcjonowania uczelni. Uczelnia nie spełnia też obowiązującego od roku akademickiego 2011/2012 wymogu prowadzenia przez przedstawicieli Parlamentu Studentów RP szkoleń studentów rozpoczynających kształcenie w zakresie ich praw i obowiązków.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
wiedza	+/-	+	+/-	+	+/-	+/-
umiejętności	+/-	+	+/-	+	-	+
kompetencje społeczne	+	+	+/-	+	-	+

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
 +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
 - - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego

KRYTERIUM SPEŁNIONE W STOPNIU CZĘŚCIOWYM

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Szkoła wypracowała wprowadzić dość szczegółowo opisany wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, w praktyce jednak te mechanizmy nie są w pełni efektywne. Struktura zarządzania kierunkiem filozofia nie jest natomiast przejrzysta, nie ma też systematycznej, kompleksowej analizy i oceny efektów kształcenia.

2).W procesie zapewniania jakości kształcenia uczestniczą na ocenianym kierunku przede wszystkim interesariusze wewnętrzni, głównie pracownicy naukowo-dydaktyczni, zwłaszcza należący do minimum kadrowego..

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie

koncepcja rozwoju kierunku			+		
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			+		
program studiów				+	
zasoby kadrowe			+		
infrastruktura dydaktyczna			+		
prowadzenie badań naukowych			+		
system wsparcia studentów w procesie uczenia się		+			
wewnętrzny system zapewnienia jakości				+	

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku to, zgodny z misją Szkoły Wyższej im. B. Jańskiego, interesujący i innowacyjny projekt w stadium rozwojowym, wart kontynuowania. Jest oczywiste, że u podstaw tego projektu nie leżą względy komercyjne, przy tak małej liczbie studentów chesne z pewnością nie pokrywa kosztów kształcenia. W tej sytuacji trzeba z uznaniem odnieść się do inicjatywy uruchomienia kierunku, który oferuje studentom możliwość zaspokojenia ich głębszych, intelektualnych potrzeb. Aby jednak uzyskać zakładane efekty kształcenia, zapewnić rozwój ocenianego kierunku oraz wysoką jakość kształcenia, trzeba w najbliższym czasie podjąć energiczne działania, w pierwszym rzędzie zaś:

* dokonać doboru nauczycieli akademickich do poszczególnych zajęć dydaktycznych tak, by byli oni lepiej przygotowani do prowadzenia swych zajęć.

- * skorygować program kształcenia tak, by treści kształcenia poszczególnych przedmiotów umożliwiły osiągnięcie założonych efektów kształcenia
- * zwiększyć liczbę i różnorodność zajęć fakultatywnych
- * ujednolicić redakcję sylabusów, zrewidować ich treść i w najbliższym czasie dostosować je do wymogów KRK;
- wprowadzić regularne, staranne hospitowanie przez samodzielnych nauczycieli akademickich wykładów i ćwiczeń prowadzonych przez młodszych stopniem kolegów, zwłaszcza tych, których przygotowanie naukowe nie pokrywa się dokładnie z rodzajem prowadzonych zajęć.
- skorygować system punktów ECTS tak, by w przypadku każdego przedmiotu odzwierciedlał on rzeczywisty nakład pracy i czasu studentów
- stale uzupełnić zasoby biblioteczne pod kątem potrzeb studentów filozofii.

Odpowiedź na raport z wizytacji PKA zawiera wyjaśnienia, które, wsparte wynikami rozmów przeprowadzonych przez zespół oceniający PKA w trakcie wizytacji, uzasadniają zmianę sformułowanych bezpośrednio po niej ocen. W odpowiedzi na raport znalazły się zapewnienia, iż władze Uczelni, świadome eksperymentalnego charakteru programu prowadzonych w niej studiów na kierunku filozofia, uznają równocześnie konieczność dostosowania tego programu do wymogów Krajowej Ramy Kwalifikacji. Takie działania dostosowawcze, planowane zresztą już od dłuższego czasu, zostały w ostatnich miesiącach podjęte, a skorygowany program studiów na kierunku filozofia będzie wdrażany od roku 2012/2013, o czym zresztą informowano także zespół oceniający w trakcie wizytacji.

W odpowiedzi na raport z wizytacji znalazło się także stwierdzenie, że władze uczelni podjęły już decyzje personalne służące zbudowaniu takiego zespołu nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku filozofia, który „zagwarantuje realizację jak najwyższych standardów kształcenia”. W piśmie tym wyjaśniono ponadto, że w związku z – zaawansowanymi już, co obserwował także zespół oceniający w trakcie wizytacji – pracami dostosowawczymi programu kształcenia, planu i organizacji studiów do KRK przeprowadza się korekty systemu ECTS oraz redagowanie sylabusów zgodnie z nowymi zasadami. Po zakończeniu tych prac nowe programy i plany studiów oraz sylabusy znajdą się na stronie internetowej szkoły.

Wyjaśnienia te pozwalają zmienić sformułowaną bezpośrednio po wizytacji ocenę dotyczącą
 niżej wymienionych kryteriów:

Tabela nr 3

<u>Kryterium</u>	<u>Stopień spełnienia kryterium</u>				
	<u>wyróżniająco</u>	<u>w pełni</u>	<u>znaczaco</u>	<u>częściowo</u>	<u>niedostatecznie</u>
<u>cele i efekty kształ-</u> <u>cenia oraz system ich</u> <u>weryfikacji</u>		<u>X</u>			
<u>Zasoby kadrowe</u>		<u>X</u>			
<u>program studiów</u>		<u>X</u>			
<u>wewnętrzny system</u> <u>zapewnienia jakości</u>		<u>X</u>			

